

Jan Michalski

Olsztyn-Stare Miasto, st. XXIV (Targ Rybny, wykop 16/240), AZP 24-61/24

Informator Archeologiczny : badania 30, 305-306

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Olsztyn–Stare Miasto, st. XXIV (ul. Okopowa 17)	patrz: późne średniowiecze
Olsztyn–Stare Miasto, st. XXIV (ul. Okopowa 18, 19)	patrz: późne średniowiecze
Olsztyn–Stare Miasto, st. XXIV (ratusz)	patrz: późne średniowiecze
<p>OLSZTYN–Stare Miasto, st. XXIV (Targ Rybny, ul. Staromiejska), AZP 24-61/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> • miasto późnośredniowieczne i nowożytne <p>Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Antoniego J. Pawłowskiego (Pracownia Archeologii, Dokumentacji Architektonicznej i Konserwacji Zabytków w Malborku). Finansowane przez „APUS” s. c. z Ornety. Prace o charakterze długoterminowym prowadzono na obszarze przeznaczonym do rekompozycji zabudowy sprzed 1945 r.: w wykopie nr 14/245, usytuowanym w obrębie działki nr 245 historycznej zabudowy miasta (ul. Staromiejska), oraz na Targu Rybnym.</p> <p>Odsłonięto relikty kamienicy z przełomu XIX i XX w., fundamenty starszej kamienicy murowanej, zapewne z XVII w., oraz starsze i młodsze od niej nawarstwienia kulturowe. Pierwsza z kamienic została wzniesiona na planie prostokąta o wymiarach około 26 x 8,5 m, jako segment zabudowy pierzei zachodniej ul. Staromiejskiej. Szerokość ścian wspólnych z innymi kamienicami wynosi od 40 cm w oficynie do 152 cm w pobliżu naroża południowego, natomiast ścian działowych – od 12 do 60 cm, z przewagą szerokości w granicach 46–52 cm. W kondygnacji piwnicznej znajdowało się 6 pomieszczeń: korytarz biegnący wzdłuż ściany północno-wschodniej, na 3/4 jej długości poczynając od ul. Staromiejskiej, cztery pomieszczenia usytuowane wzdłuż ściany południowo-zachodniej oraz jedno na przedłużeniu korytarza. Fundamenty były posadowione na podsypce gliniastego piasku, która przykrywała starsze nawarstwienia średniowieczne i nowożytne, z wyjątkiem partii północno-zachodniej, gdzie dochodziły do poziomu piaszczystego calca. Ta część budynku pochodzi z ostatniej przebudowy – do jej wzniesienia użyto cegieł produkowanych maszynowo i zaprawy cementowo-wapiennej. Analogiczne cegły i zaprawę stwierdzono w kilku innych partiach ścian, zarówno podłużnych, jak i działowych. Wskazuje to na co najmniej jedną przebudowę w latach 30. XX w. Starsze partie fundamentów wykonane są z cegieł o wymiarach 29–30 x 13,5–15 x 8–8,5 cm, układanych na zaprawie wapiennej. Relikty starszej kamienicy murowanej miały w rzucie poziomym kształt prostokąta o wymiarach około 6 x 5 m. Szerokość fundamentów kamiennych i kamiennie-ceglanych dochodziła do 1,3 m, a zachowana wysokość nie przekraczała 1,5 m. Wykonano je z dużych kamieni polnych na zaprawie glinianej lub z kamieni i cegieł, również na zaprawie glinianej. Posadowione były na podsypce gliniastego piasku o miąższości od 50 do 70 cm. Od strony południowej znajdowało się najprawdopodobniej wejście, po którym pozostały dwa stopnie ceglane. Kamienicę wzniesiono i użytkowano zapewne w XVII w. Udokumentowano również istnienie nawarstwień kulturowych powstałych od średniowiecza po schyłek XIX w. Znalaziono w nich dość liczny materiał ruchomy: prześliki i ciężarki tkackie oraz ułamki naczyń glinianych średniowiecznych i nowożytnych.</p> <p>Badania zakończono.</p>
<p>OLSZTYN–Stare Miasto, st. XXIV (Targ Rybny, wykop 16/240), AZP 24-61/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> • miasto późnośredniowieczne i nowożytne <p>Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. Jana Michalskiego (ARHED, dr Jan Michalski, Warszawa-Milanówek, ul. Królewska 75). Prace prowadzono w wykopie 16/240, założonym na działce nr 240 na Targu Rybnym.</p> <p>Odsłonięto zarysy zabudowy istniejącej do II wojny światowej. Na obecnie wytyczonej działce o wymiarach około 9 x 25 m odkryto pozostałości dwóch budynków (każdy o szerokości 4,5 m i długości nie przekraczającej długości działki). Ławy fundamentowe były wykonane z kamieni, natomiast ściany piwnic z cegły, kamieni bądź surowca mieszanego. W ścianach widoczne były ślady wielokrotnych przebudów, których chronologię będzie można określić po dokładniejszych badaniach – wstępnie stwierdzono, że nie widać tu elementów starszych niż XVIII w., poza jednym wyjątkiem. W części zachodniej skrajnego budynku odkopano zachowaną w całości i tylko częściowo zamuloną piwnicę, prawdopodobnie nowo-</p>

	<p>żytna. Poniżej posadzek obu budynków, mniej więcej w połowie ich długości, po linii północ-południe przebiegał mur kamienny, wiązany zaprawą wapienną. Był on przewiązany z dolną, także kamienną, częścią fundamentu frontowej ściany skrajnego budynku. Wszystko wskazuje na to, że mogą to być pozostałości zabudowy średniowiecznej. Pod ławami fundamentowymi występowały niezbyt grube warstwy o charakterze niwelacyjnym, związane ze starszym osadnictwem. W nich oraz we wkopach fundamentowych znajdowano niezbyt liczne zabytki ruchome. W budynku skrajnym, na murze średniowiecznym (?), znaleziono szkielec zwierzęcia domowego, ale bez żadnego materiału datującego.</p> <p>Badania zakończono.</p>
Ostróda, st. I, gm. <i>loco</i> , woj. olsztyńskie	patrz: późne średniowiecze
OŚWIĘCIM-Stare Miasto, gm. <i>loco</i> , woj. bielskie, AZP 103-49/-	<ul style="list-style-type: none"> miasto lokowane około 1272 r. <p>Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z budową sieci ciepłowniczej na terenie Starego Miasta, przeprowadzone przez mgr. Mariana Myszkę (Pracownia Archeologiczna Mariana Myszkę, Kraków). Finansowane przez Zarząd Miasta Oświęcimia. Pierwszy sezon badań. Wykopy usytuowano we wschodniej części Rynku, na ul. Piastowskiej, Klasztornej i Jagiełły, najczęściej wzdłuż biegu jezdni.</p> <p>Stratygrafia terenu jest w znacznym stopniu zakłócona przez współczesne wkopy, głównie instalacyjne. Strop calca został osiągnięty tylko na Rynku, na głębokości 90-110 cm. Zwraca uwagę brak warstwy kulturowej z okresu późnośredniowiecznego, co, mając na uwadze metrykę miasta, trudno na obecnym etapie badań wyjaśnić. Na Rynku nad calcem, na głębokości około 70 cm, występowała warstwa kulturowa zawierająca ceramikę z XVI w. Wyżej, na Rynku oraz na ul. Piastowskiej i Klasztornej, znajdowała się nawierzchnia wykonana ze żwiru i otoczków. Ponadto na ul. Jagiełły, na głębokości 90-100 cm, odkryto resztki nawierzchni z okresu nowożytnego, wykonanej z dyli drewnianych położonych na podłużnych belkach.</p> <p>Badania będą kontynuowane.</p>
Otorowo, st. 41, gm. Szamotuły, woj. poznańskie	patrz: neolit
Ożarów Mazowiecki, st. II, gm. <i>loco</i> , woj. warszawskie	patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich
Pelczyce, st. 2, gm. <i>loco</i> , woj. gorzowskie	patrz: wczesne średniowiecze
PEŁCZYSKA, st. 1, gm. Wartkowiec, woj. sieradzkie, AZP 61-47/1	<ul style="list-style-type: none"> domniemane wczesnośredniowieczne grodzisko stożkowate ślady osadnictwa nowożytnego <p>Badania w ramach programu badań weryfikacyjno-konserwatorskich grodzisk i kopców podworskich na terenie woj. sieradzkiego, przeprowadzone w dniach od 23 do 26 maja przez prof. dr. hab. Leszka Kajzera (Konserwator Zabytków Archeologicznych w Sieradzu). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Sporządzono plan sytuacyjno-wysokościowy stanowiska, wykonano 10 odwiertów ręcznym świdrem geologicznym po osi wschód-zachód, wyeksplorowano wykop sondażowy nr I (2 x 1,5 m) oraz zadokumentowano przekrój w zniszczonej części obiektu.</p> <p>Nasyp, obecnie częściowo rozwieszony w partii zachodniej, którego średnica u podstawy wynosi około 40 m, a plateau nie przekracza 16 m (niegdyś większe), wypiętrzony jest na blisko 4,5 m i charakteryzuje się dość skromnymi skłonami. Stratygrafia jego jest nieskomplikowana. Pod kilkunastocentymetrową warstwą próchnicy współczesnej znajduje się brunatna próchnica przemieszana z piaskiem oraz piasek z próchnicą i drobnymi węglami drzewnymi, o łącznej miąższości około 40 cm, które to warstwy można traktować jako poziom użytkowy obiektu, zalegający na pozbawionych już treści kulturowych, piaszczystych warstwach nasypowych (zróżnicowanych frakcyjnie i kolorystycznie), przykrywających grubym płaszczem próchnicę pierwotną (do około 4 m w partii kulminacyjnej). Niewielki zakres badań nie</p>